

UT AV KOMFORTSONEN FOR Å LÆRE

MARTE HELENE FOSS
INFORMASJONSKONSULENT, HØGSKOLEN I GJØVIK

Hvordan lærer vi best? Og hvordan lærer vi best bort? Mange lærere og forelesere har vridd og vrent på dette, i et forsøk på å finne frem til den undervisningsmetoden som virkelig vekker studentenes motivasjon og lærelyst, og får det til å gløde mellom ørene på dem.

Det finnes antagelig like mange måter å lære på som det finnes studenter. Og det finnes sikkert like mange teorier om hva som er den beste undervisningsmetoden som det finnes lærere. Og for å komplisere det enda mer, det er ikke alltid slik at studentenes og lærerens oppfatninger av hva som er god undervisning og hvordan man oppnår bedre læring stemmer overens.

Et spennende eksempel: Høgskolelektorene Vanja Ohna og Kristin Hartveit Hansen ved Høgskolen i Gjøvik (HiG) har gjort noen interessante grep i undervisningstilbudet på et par emner innen psykologi og samfunnsfag, to av de første emnene sykepleiestudentene møter i sitt aller første semester. Ohna og Hartveit følte at studentene ikke gav alt de hadde å gi i emnene de underviste i. Det var dårlig oppmøte på forelesningene, lite engasjement blant studentene, og karakterene var deretter. De bestemte seg for å legge om undervisningsmetodene totalt. I stedet for å bruke den avsatte tiden til forelesninger, la de opp til selvstendig gruppearbeid. Studentene løste oppgaver basert på hendelser i en fiksjonsfilm, skrev egne tekster og framførte innholdet til medstudentene, med læreren tilgjengelig for veiledning.

Omleggingen gav kjemperesultater. Studentene ble mer aktive, mer engasjerte og

de lærte mer. Karaktersnittet økte betydelig, fra 50 prosent til 83 prosent med karakteren C eller bedre. Men hva mente studentene? Tilbakemeldingene de gav var så som så. Mange ønsket seg faktisk tilbake til tradisjonelle forelesninger. Studentene var altså mindre fornøyd med arbeidsmetoden, men arbeidsutbyttet var desto bedre. Et underlig paradoks. Det illustrerer hvor vanskelig det er å snakke om, og bli enige om, hva som er god studiekvalitet.

Et forsøk på forklaring: studentene ble tvunget ut av komfortsonen. De ble nødt til å tygge fagstoffet, forberede seg bedre, snakke med hverandre, løse caseoppgaver, drøfte og diskutere. Gruppearbeid krever mye av deg. Alle får et tydelig ansvar for å dra oppgaven i havn sammen. Læreren var hovedsakelig tilstede gjennom veiledning. Og veiledning handler ikke om å gi fasitsvar. Studentene stiller veilederen spørsmål, men får gjerne et spørsmål tilbake. Hva er vel mer frustrerende? Men det får deg til å tenke på en helt annen måte. Et viktig poeng med omleggingen var å tilrettelegge bedre for å lære studentene å tenke vitenskapelig, og gi dem skrivetrening. Skriveferdigheter skapes ikke på en forelesning, men ved å skrive. Og når du skriver må du tenke. Tenke selv. Og det er nok på den måten man lærer aller best.

Det å gå på en forelesning er behagelig. Du forsvinner i mengden, du kan sitte og lytte, passivt ta til deg ferdigtygget informasjon, notere litt og gå ut av auditoriet etter to ganger førtifem minutter, med en følelse av å ha gjort jobben din. Mange møter uforberedt og forventer å motta kunnskapen uten videre

innsats. Det fører ikke til diskusjon og aktiv refleksjon, det fører ikke til god læring.

I mai arrangerte NTNU Læringsfestivalen 2015, med gode og spennende tilnærminger til undervisning og læring. Under en paneldebatt med temaet «Hvordan oppnår vi bedre læring i høyere utdanning?» ble nettopp dette dratt frem. Hvordan kan vi få studenter som tenker kritisk og utvikler kunnskap og formidlingsevne, som er engasjert i faget sitt, og som kjenner samfunnet og hvilke muligheter de har til å påvirke?

Jo, studentene må være deltagere, ikke passive tilhørere. Selve læringsprosessen er en svært viktig del av god studiekvalitet. Studentene har et så stort potensial som ikke tas ut til fulle. Vi må finne ut hva som kan påvirke studieinnsatsen, for i all læring er det studenten selv som er den aller viktigste ressursen.

Ohna og Hartveit har ved hjelp av enkle grep sådd en spire i studentene, som forhåpentligvis vokser og gror videre utover i studieløpet. Det har allerede kommet tilbakemeldinger fra lærere som har overtatt disse studentene i andre undervisningsemner: «Hva har skjedd? Denne gjengen er jo så engasjert, de er aktive, de stiller spørsmål». Studentene er mer selvdrevne og aktive enn kullene før dem, det er en markant endring!

Det gir resultater når noen har overskudd, tid og motivasjon til å sette i gang innovative prosjekter som dette. Omlegging på et enkeltemne kan skape ringvirkninger for resten av utdanningen. Ved å tilby studentene slike arbeidsmetoder tidlig i utdanningsløpet viser man dem at utdanningen krever aktivitet. Ved å stille krav til studentene, og si «slik gjør vi det her på HiG, dette forventer vi av deg» skapes det også en forventning hos studentene. Det får stå til at de i en overgangsperiode heller ønsker seg tilbake til det kjente og trygge. De vil etter hvert oppdage at de får noe igjen for den innsatsen

de legger inn, og jo mer man trår ut av komfortsonen, desto mer utvides den.

Det handler i stor grad om å hjelpe studentene til å ta fatt på egen læring og se betydningen av de mer eller mindre krevende møtene med andre. Kunnskap eksisterer ikke i vakuum.

Uansett hvilken utdanning du velger i dag, vil utdanningen være døråpner for en rekke nye valg i årene fremover. Det vil stadig være mulig å justere retningen. I 2016 vil Høgskolen i Gjøvik gå sammen med NTNU, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund om å skape Norges største universitet. Prosessen er i startgroppen, og i årets opptak vil søknadene gå som normalt til Høgskolen i Gjøvik. På sikt vil vi imidlertid få et bredere og sterkere studietilbud enn vi allerede har, med enda flere valgmuligheter, på tvers av universitetscampusene. Fusjonen utgjør ingen fare for HiGs studieportefølje, tvert imot. Med NTNU i ryggen vil vi få bredere og mer robuste tilbud til våre studenter.

Uansett om du er sikker i ditt valg eller ei skal du vite at en utdanning aldri vil være bortkastet. Du skaffer deg kunnskap og kompetanse, og med det utvikles du som menneske. Valget du tar 15. april vil føre deg i en viss retning. Veien videre vil bli til mens du går - det er nettopp noe av det som er så fantastisk med å studere!

